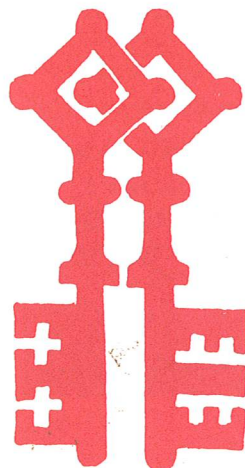
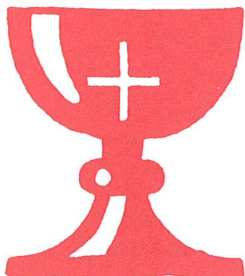
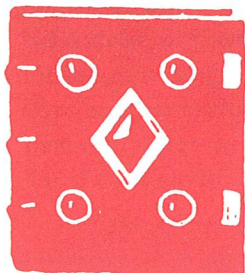

RE-FORMATIO

Meddelelser om kirkelig fornyelse i Danmark

ISSN 0903-6113

LIGELEDES lærer de, at mennesker ikke kan retfærdiggøres over for Gud ved egne kræfter, fortjenester eller gerninger, men at de retfærdiggøres af nåde for Kristi skyld ved troen, når de tror, at de tages til nåde, og at synderne tilgives for Kristi skyld, han som ved sin død har gjort fyldest for vore synder. Denne tro anser Gud for retfærdiggørende over for sig; Rom 3 & 4.

Artikel 5: Om det kirkelige embede

For at vi skal nå til denne tro, er der indstiftet et embede til at forkynde evangeliet og række sakramenterne. For ved ord og sakramenter som midler gives Helligånden, der – hvor og når Gud vil – virker troen i dem, der hører evangeliet: at Gud ikke for vore fortjenesters skyld, men for Kristi skyld retfærdiggør dem, der tror, at de tages til nåde for Kristi skyld. »For at vi ved troen kunne få Ånden, som var forjættet os«, Gal 3,14.

SOLI DEO GLORIA

September 2004/3

En præsts opgaver

Hvad skal en præst & hvad skal en præst ikke?

AF STEEN SUNESEN, ÅRHUS

For at vi skal nå til den retfærdiggørende tro, er der „indstiftet et embede til at forkynde evangeliet og række sakramenterne.“ Sådan hedder det i den femte artikel i den augsburgske bekendelse, *Confessio Augustana*, dvs. i de tidlige lutherske menigheds bekendelse og redegørelse for fælles tro og lære overfor kejseren i det tysk-romerske rige, Karl V, ved rigsdagen i Augsburg sommeren 1530.

Ved en ligefrem læsning af den tyske og latinske grundtekst kan man notere sig, at det kirkelige embede ikke ses som en af menigheden – det kristtroendes almindelige præstedømme – afledt størrelse, dvs. et embede som et menighedsflertal, et folkeflertal, et folketing kan råde over og indrette efter forgodtbefindende, men ses som et embede indstiftet af Gud [ved Kristi udsendelse af apostlene] til at forkynde evangeliet og række sakramenterne med sigte på, at den retfærdiggørende og frelsende tro kan komme til – når og hvor Gud vil. Det er embedets ansvar, embedets opgave.

I lyset heraf er præsternes højtskattede forkyndelsesfrihed følgerig friheden til at forkynde evangeliets Kristus, og ikke friheden til at forkynde sig selv eller hvad man ellers måtte anse som vedkommende. Sigtepunktet er den retfærdiggørende og frelsende tros opkomst og stadfæstelse – ved Helligåndens mellemkomst. For der hvor syndernes forladelse er, der er liv og salighed.

Hvad skal en præst? Og hvad skal en præst ikke?

BEKENDELSEN OVERFOR kejseren i 1530 var klar; og dele af bekendelsen, nemlig det som vedrører embedet er nærmere udfoldet i præsteløftet. Vi har også et ordinationsritual, der klart understreger tjenestens indhold og sigte, såfremt den klassiske læsning fra apostlen Paulus i brevet til Titus (kap. 1,5-9) må komme til orde: „Når jeg lod dig blive tilbage på Kreta...“.

Her finder vi kirkens røst, en platform at agere ud fra.

Det skal siges som en kommentar ind i den verserende Grosbøll-sag.

Det skal siges overfor ledende folkevalgte politikere og kirkefolk, som i tidsåndens verdslige navn i stadig højere grad vil lade homofilt og ægteskabeligt samliv være lige, og derfor ved lov søge at pålægge præsterne at udføre handlinger i kirkerne, som er ganske uforenelige med en ligefrem læsning af kirkens bekendelse, ordinationsritual og præsteløfte. Lige så klar bekendelsen var overfor kejseren dengang, er den overfor Folketinget og folket i dag. Det skal også siges som en hjælp og opmuntring til dem, der er kaldede til Ordets tjeneste, men som slider sig trætte og bærer tunge byrder. I bekendelsen og præsteløftet har vi en hjælp til at se, hvad vi skal og ikke skal. Ordene taler for sig selv.

Præsteløftet

Jeg, N.N., der er lovligt kaldet til _____ og som i min samvittighed ved mig fri for at have benyttet noget uhæderligt middel for at komme ind i dette embede, lover for den alvidende Guds åsyn:

Først: At jeg vil beflitte mig på at forkynde Guds ord rent og purt, således som det findes i de profetiske og apostoliske skrifter og i vor danske evangelisk-lutherske folkekirkes symbolske bøger, med al ærefrygt og sømmelighed forvalte de hellige sakramenter efter Kristi indstiftelse, og såvel her som ved de øvrige hellige handlinger udføre alt i overensstemmelse med de for folkekirken gældende forskrifter.

Fremdeles: At jeg efter evne vil modarbejde misbrug af nådens hellige midler og bekæmpe sådanne lærdomme, som strider mod folkekirken trosbekendelse; samt at jeg trolig vil arbejde for ungdommens kristelige oplysning og vejledning.

Endelig: At jeg vil stræbe efter, ved flittig og alvorlig granskning af Guds ord og troens hellige lærdomme, altid fuldkomnere at danne og dueliggøre mig til dette hellige embede, og beflitte mig på, som det sømmer sig en ordets tjener, at foregå menigheden med et godt eksempel, således også under udførelsen af min tjeneste i dennes forskellige dele med al skyldighed rette mig efter de kirkelige love og anordninger og mod foresatte og embedsbrødre udvise et sådant forhold, at der ikke med grund skal kunne føres klage over mig.

Alt dette lover jeg med regnskabsdagen for øje samvittighedsfuldt at ville holde, efter den nåde, som Gud mig dertil vil give.

Guds virkelighed – II

Temaet for Fællesskabet Kirkelig Fornyelses landskonvent i år var Guds virkelighed. Kristendom – som skabelse, åbenbaring og helliggørelse – er historien om, hvordan Gud igen bliver Gud for sit ulydige menneske, der gik sine egne veje. Det er beretningen om den treenige Guds indgriben. Ved det første bibelforedrag handlede det om Gud som skaberen (se Reformatio 2004/2). Her handler det om Gud som åbenbareren.

AF HARTVIG WAGNER, HERNING

I 1982 udkom i kommission på Lohses forlag en bog med titlen: *Guds virkelighed*. Det drejer sig om den første oversættelse til dansk af den store middelalderteolog Anselm af Canterburys berømte lille latinske skrift: *Proslogion* fra 1077/78. Skriftet er oversat af professor Regin Prenter og forsynet med hans spændende, aktuelle udlægning. Prenter præsenterer for os det lille anbefalelsesværdige skrift under den rammende titel: Guds virkelighed. Netop *Guds virkelighed* er udgangspunktet for og grunden under Anselms teologi og livssyn.

Når vi ved en lejlighed som denne et øjeblik standser op og besinder os på såvel vor egen personlige situation som på vort folks og kirkes situation for at spørge: Hvor går vejen?

Da må vi lære af Anselm at tage det rigtige udgangspunkt – det eneste rigtige: Guds virkelighed! Det er ellers nærliggende – ikke mindst i vore dage – at begynde med noget helt andet: Med vore ønsker, forhåbninger, analyser, vurderinger og metoder. Begynde med det, vi mener, alle folk er optaget af, forstår og forventer. Begynde med den verden, vi lever i – verden, som den nu engang er!

Nej, der må begyndes med Guds virkelighed! Men hvad er da Guds virkelighed? Om den har ikke bare den store teolog og filosof Anselm skrevet sit berømte, lærde skrift. Om Guds virkelighed har hans troende, bedende, bekendende og lovsyngende menighed aflagt vidnesbyrd fra de tidligste tider til i dag. Vi skal lytte til Hannas lovsang:

Hannas lovsang – 1 Sam 2,1-10

Mit hjerte jubler over HERREN, mit horn er løftet ved min Gud, min mund vidt opladt mod mine fjender, jeg glæder mig over din frelse. Der er ingen hellig som HERREN, nej, der er ingen uden dig, der er ingen klippe som vor Gud!

Vær varsomme med eders store ord, frækhed undslippe ej eders mund! Thi en vidende Gud er HERREN, og gerninger vejes af ham. Heltes bue er brudt, men segnende omgjorder sig med kraft; mætte lader sig leje for brød, men sultnes slid hører op; den ufrugtbare føder syv, men den med de mange vansomægter.

HERREN dør, gør levende, fører ned i Dødsriget og fører op; HERREN gør fattig, gør rig, han nedbøjer, og han ophøjer; han rejser ringe af støvet, af skarnet løfter han fattige for at bænke dem mellem ædle og give dem ærespladsen.

Thi HERRENS er jordens søjler, jorderig bygged han på dem! Han vogter sine frommes skridt, men gudløse omkommer i mørket; thi ingen vinder sejr ved egen kraft. HERREN – hans fjender forfærdes, den Højeste tordner i himmelen, HERREN dømmer den vide jord! Han skænker sin konge kraft, løfter sin Salvendes horn!

Det er et af de stærkeste og smukkeste vidnesbyrd om Guds virkelighed, aflagt af en ganske jævn, ja dybt fornødt og hårdt prøvet kvinde i Israel for 3000 år siden. Hvad har denne Hanna, profeten Samuels mor, da at sige om Guds virkelighed?

Der er ingen som HERREN

„Der er ingen hellig som HERREN, nej, der er ingen uden dig, der er ingen klippe som vor Gud.“

Og når der ingen er som HERREN, vor Gud, når det er virkeligheden, så er der heller ingen, der kan mestre Gud og gøre ham forståelig og acceptabel for mennesker. Ingen når nemlig *nedefra* op til Guds virkelighed. Kunne det lade sig gøre således at skaffe sig fuld rede på alt det med Gud, så var den, der gjorde det – om end ikke større end Gud – så dog Guds ligemand. Men nej, Guds virkelighed er, som Hanna bekender den: „Der er *ingen* hellig som HERREN!“ Netop *ingen*.

Advarsel

Guds virkelighed sætter os grundigt på plads. Derfor har både Hanna, Anselm og alle sande vidner om Guds virkelighed en advarsel til os alle. Hanna siger nemlig videre i v. 3: „Vær sparsomme med jeres store ord, frækhed undslippe ej eders mund. Thi en vidende Gud er HERREN, og gerninger vejes af ham.“

Vore egne høje tanker, store ord og vældige gerninger, hvormed vi i indbildt bedreviden fører os frem i forsøget på at klare tilværelsen eller – på det kirkelige plan – at gøre kristendommen interessant og acceptabel for nutiden bliver til skamme over for Guds virkelighed. Om den skam og ynk taler både den lærde Anselm og den enfoldige Hanna og alle andre sande vidner om Guds virkelighed. Hvordan vor indbildte klogskab og storhed ender, udtrykker Hanna rammende: „Heltes bue er brudt.“

Den brudte bue

Buen er brudt – nemlig af Gud HERREN selv. Det gælder ikke bare i bogstavelig betydning på krigsskuepladserne i det gamle Israel, hvor Gud lod selv de største helte komme til kort, når de drog frem i egen kraft eller i indbildt fortrosthed til andre hedenske nationers hjælp. HERREN bryder også i overført betydning alle de brave heltes bue, som selv vil kæmpe sig frem til Guds virkelighed, og som velment vil gøre den indlysende og tillokkende for folk.

Pludselig er det slut også med populære, kirkelige heltes store navn og ry. Og hvem skal dog så nu redde kirken og sikre den tag i folket? spørger alle skuffede kirkefolk.

Hanna har svaret. Hun vidner: Guds virkelighed er en helt anden

end den, mennesker forestiller sig. Mens vi sætter vor lid til heltene, bryder Gud deres bue.

Men – fortsætter Hanna overraskende: „Segnende omgjør sig med kraft“. De, der måtte give op over for Guds sande *virkelighed*, og hvis afmagt og ringhed oven i købet blev hånet af alle selvhjulpne og stolte – sådan som også den barnløse Hanna blev det i datidens folkekirke blandt de store ved helligdommen i Silo – alle de segnende og forhånedes: „omgjør sig med kraft – Dem rejser HERREN af støvet (v.8).

Sådan er Guds *virkelighed*. Stik imod al fornuft og dog fuld af udtømmelig visdom, og som, når mennesker finder den, ganske overvælder dem og får dem til at triumfere over alt og alle, der tager sig vældigt ud, sådan som Hanna gjorde det i sin forunderlige, overstrømmende lovsang: „Mit hjerte jubler over HERREN, mit horn er løftet ved min Gud, min mund er vidt opladt mod mine fjender, jeg glæder mig over din frelse!“ (v. 1)

Eller som Maria, Herrens moder, sang om Guds virkelighed tusind år senere: „Han har øvet væld med sin arm: splittet dem, der er hovmodige i deres hjertes tanker; stormænd har han stødt fra troner og løftet småfolk op i højhed; hungrede har han mættet med gode gaver og sendt rige tomhændede bort“ – (Luk 1,51-53).

Så overvældende anderledes og herlig er Guds virkelighed, når Gud åbenbarer den for et menneske. Men hvordan går det så til?

Ydmygelsen

For Hanna begyndte det med den dybeste ydmygelse. Den måtte hun døje fra sin mand, Elkana, fra sin medbejlerske, Peninna, og selv fra præsten Eli, der antog hende for en ussel, beruset kvinde.

Ja, egentlig måtte hun også mistvivle om Guds virkelighed og i alt fald om hans retfærdighed. For det var jo HERREN selv, der havde bragt skammen over hende ved at tillukke hendes moderliv, så hun ikke kunne føde. Hendes virkelighed blev den dybeste ydmygelse, blev hendes gråd, kummer og kvide. Og det år efter år. Hver gang de drog op til HERRENS hus i Silo, blev hun dybt krænkede, så hun græd og ikke ville spise (1 Sam 1,7).

Men skønt hun således år ud og år ind måtte være uden ethvert ydre bevis på Guds virkelighed, retfærdighed og barmhjertighed, vovede hun dog at regne med den. Der står nemlig om hende i 1 Sam 1,15: „Hun udøste sin sjæl for HERRENS åsyn“.

Forpint og anfægtet gav hun sig Gud HERREN i vold, skønt hans virkelighed, retfærdighed og barmhjertighed var skjult for hendes øjne. Men da åbnede Gud den for hende,

så hendes knugede hjerte måtte jubere, og hendes mund blev vidt opladt til lovsang.

At udøse sin sjæl for Gud, at kaste sig over på ham, selv når hans skjuler sin virkelighed, retfærdighed og barmhjertighed, det er vejen til at erkende, forkynde og lovprise Guds *virkelighed*. Det bekræfter alle sandhedsvidner. Eksempelvis profeten Esajas udbryder: „Sandelig, du er en Gud som er skjult“ – (Es 45,15). Men i næste sætning kan han triumferende fortsætte, helt overraskende: „Israels Gud er en frelser!“

Den skjulte Gud frelser

Sådan skjulte Gud også sin virkelighed for Johannes Døber i fængslet, og dog regnede Johannes fortsat med den ved at sende bud til Jesus og udøse sit hjerte for ham.

Underet sker, når et menneske vover at udøse sit knugede hjerte for den skjulte Gud i erkendelse af sin egen afmagt og skyld over for ham.

Det gjorde Hanna, Esajas, Maria og Johannes. Det gjorde også Anselm. Han siger i sit skrift PROSLOGION: „Jeg prøver ikke på, Herre, at trænge ind i din høje majestæt, fordi jeg på ingen måde stiller min forstand på højde med den. Men jeg begærer i nogen måde at få indsigt i din sandhed, som mit hjerte tror og elsker. Jeg søger nemlig ikke at få indsigt, for at jeg kan tro; men jeg tror, for at jeg kan få indsigt.“

PÅ SAMME måde vidner også de to store kirkemænd, hvis minde og indsats altid vil leve i vor kirke: Luther og Grundtvig.

Luther talte om *Deus absconditus* – den skjulte Gud – som i utilnærmelig majestæt gemte sig for ham under alle hans egne fromme forsøg på at nå Himlens højder; Guds virkelighed: „I Djævlens fængsel var jeg sat, Jeg var fordømt til døde... Min dyd og gerning hjalp mig ej, den død at overvinde“ (DDS 487). Denne dybe kummer og kvide udøste Luther for den skjulte Gud og: „Da ynkede Gud i evighed min jammer og elende ...“

Det satte Luther i stand til at vidne om Guds virkelighed, om Gud som den, der handler underfuldt med sine. Derfor kunne Luther vidne på samme måde, som Hanna gør om: „HERREN, der døde og gør levende, fører ned i dødsriget og fører op“ – og om – „HERREN, der gør fattig, gør rig, som nedbøjer og ophøjer“ (v. 6f).

Blindfødt var det arme hjerte

Grundtvig på samme måde. Han måtte også sande, at Guds virkelighed ligger uden for vor egen rækkevidde og vort eget synsfelt.

Han bekender med smerte, at det arme hjerte var blindfødt. Men fordi han vedgik dette, fik han den virkelighed at se, som før var skjult (DDS 164):

„Blindfødt var det arme hjerte,
ser dog nu hans guddomsglans,
død var sjælen, til vor smerte,
lever nu i Ånden hans;
igenfødte til Guds rige
vi det ser i lys tillige.“

Sådan er Guds forunderlige virkelighed. Den viser sig mægtig, der hvor ingen af sig selv kan få øje på den, netop når HERREN døde, gør han levende. Når han gør fattig, gør han rig. Når han nedbøjer, ophøjer han. Denne hemmelighed er skjult for den herskende „selvbetjeningskristendom“, der er så udbredt. Folk mener, at kunne sige sig selv alt, hvad der er at sige om Gud og kristendom.

Selvbetjeningskristendommen

„Selvbetjeningskristendommen“ er en frugt af individualismen, som frejdigt siger: *Du dit eget personlige billede af tilværelsen! Hold dig til dine egne forestillinger! Lav dine egne normer! Gør, som du selv vil.* Individualismen og „selvbetjeningskristendommen“ kan undvære Bibelen, apostlenes lære, bekendelsen, – enhver belæring, alle dogmer, og den spørger heller ikke: „Hvad siger fædrene, Luther, Kingo, Brorson, Grundtvig?“

Den 20. februar 2003 bragte KD en kronik med overskriften: „Den selviscenesatte tro“. Om den selviscenesatte tro stod, at: „den flyder fleksibelt rundt i det store smukke religiøse

himmelrum uden noget forpligtende tilknytningsskæb, der kan stille den til regnskab og uden nogen fælles referenceramme, hvorigennem synd, skyld og anger er med til at give troen dybdeperspektiv.“

HANNA, Esajas, Anselm, Luther og Grundtvig lærer os, at vi ikke selv kan finde frem til Guds virkelighed. Den gribes kun som en åbenbaring, der gives til den, der villigt slipper al sin selvklogskab og kaster sig i armene på den Gud, som i hellighed skjuler sit ansigt for vor syndige hovmod. Gud forbliver skjult og tavs for enhver, der bliver i oprøret og ikke vil lade Gud beholde sin magt og ret til at „dømme den vide jord“, som Hanna siger og dermed også dømme vort med-fødte hovmod og vor indbildte klogskab på Gud og på hele tilværelsen.

Valget

Spørgsmålet om at lære den virkelige Gud at kende er derfor altid spørgsmålet om at foretage et afgørende valg: Vil du overhovedet møde den virkelige Gud med hans ret til at kassere alle dine egne forestillinger og til at vise sig for dig, som han vil?

Spørgsmålet om tro i kristen forstand er ikke et spørgsmål om at kunne, men om at ville.

Over for den, der vil blive i oprøret, holder Gud sig skjult og tavs, men han lader aldrig den i stikken, som villigt indrømmer sit eget fallit og spørger efter Gud i erkendelse af, at Gud altid beholder ret, og vi uret. Den, der indrømmer det, giver den skjulte Gud sig til kende for. Det har vi også Guds eget ord for:

„Thi så siger den højt ophøjede, som troner evigt, hvis navn er »HELLIG«: I højhed og hellighed bor jeg, hos den knuste, i ånden bøjede, for at kalde de bøjedes ånd og de knustes hjerte til live.“ (Es 57,15).

Eller som Hanna sang om den virkelige Gud: „Han rejser ringe af støvet, af skarnet løfter han fattige for at bænke dem mellem ædle og giver dem ærespladsen.“

Gud, som skjuler sig for den mægtige og kloge, bøjer sig ned og giver sig til kende for den ringe og fattige, der intet er og intet kan, og gør ham til et Guds barn, fyldt af tro og håb.

Og så gør den svage, foragtede, elendige, som tog Guds dom ind over sig, en herlig opdagelse: Han ser Guds magt i det, der før tog sig ud som Guds afmagt. Han ser Guds kærlighed i det, som før var udslag af Gud vrede. Han ser lys i mørkets nat, og liv, hvor han før kun så død.

Han siger ligesom ham, der skrev salme 119,71: „Det var godt, at jeg blev ydmyget, så jeg kunne lære dine vedtægter.“ Det var godt, at Gud

forholdt sig skjult og tavs i gåder og lidelse, til jeg fik indset, at min egen vej ikke fører til fred, at jeg ingen ting har at skulle have sagt og kun har ufortjent nåde og barmhjertighed at tigge om. Godt, at Gud blev ved, til jeg indså mit vanvittige oprør, for hvis skyld Gud med rette holdt sig skjult og tavs.

Hvordan man tror på Gud

Jeg læste om entertaineren og komikeren Jacob Haugaard, at han var kommet til tro på Gud. Han blev spurgt: „Hvordan tror man på Gud?“ Han svarede: „Jo, du kan jo begynde med at vedtage, at det ikke er *dig selv*, der er Gud.“

Vor eneste chance er at give plads for den virkelige Gud, så han kan komme os i møde på den måde, han selv har valgt at ville møde sin faldne skabning på. Og Gud har virkelig valgt sig en måde at komme os i møde på. Bare ikke som vi i vor stolthed og indbildte bedreviden kunne tænke os det. Nej, han har i sin egen magt og visdom valgt at gøre „selvbetjeningskristendommen“ til intet og i stedet at vise sig som den mægtige, virkelige Gud, han er.

Ingen genvej

„Herre! Vis os Faderen, og det er os nok,“ sagde apostlen Filip en dag til Jesus (Joh 14,8).

„Selvbetjeningskristendommen“ vil skyde genvej, vil se og opleve Gud direkte i hans majestæt og herlighed. Men den vej er spærret. „Du kan ikke skue mit åsyn, thi *intet* menneske kan se mig og leve,“ siger Gud til Moses (2. Mos 33,20). Mellem Gud i sin majestæt og os i vor syndighed er der en uoverstigelig kløft af fjendskab, vrede og død.

Jesus svarer derfor Filip (Joh 14,9f): „Så lang en tid har jeg været hos jer, og du har ikke lært mig at kende, Filip? Den, som har set mig, har set Faderen; hvordan kan du så sige: »Vis os Faderen?« Tror du ikke, at jeg er i Faderen, og Faderen i mig?“

Sådan har Gud givet sig til kende: ikke i herlighed, men i ringhed. I Jesus. I ham ser og møder vi den virkelige Gud. Vi møder ham i krybben, i korset, i Bibelen, i dåbens vand, i nadverens brød og vin, i den kristne menighed. I lutter ringe ting og i skrøbelige mennesker, der i den kloge verdens øjne intet er.

Smerternes mand bærer byrden

Profeten Esajas så for sig, hvordan den skjulte Gud ville komme til os (Es 53,2f):

„Han skød op som en kvist for hans åsyn, som et rods kud af udtørret jord, uden skønhed og pragt til at drage vort blik, uden ydre, så vi syntes om ham, ringeagtet, skyet af folk, en smerternes mand og kendt

med sygdom, en, man skjuler sit ansigt for, agtet ringe, vi regned ham ikke“.

Sådan har den virkelige Gud mødt os: I Jesus Kristus, smerternes mand. Det siger ikke sig selv, men strider direkte mod alle vore egne forestillinger om en almægtig Gud. Dog, én ting står fast: Den, der vil søge Gud dér, hvor han har givet sig til kende for os, han skal både se og finde.

Han skal opdage, at Jesus, smerternes mand, som det selvkloge, stolte menneske ringeagter, dog er „Guds herligheds afglans og hans væsens udtrykte billede og bærer alt med sit mægtige ord,“ som Hebræerbrevets forfatter bevidner (Hebr 1,3).

Spørgsmålet om tro i kristen forstand er ikke et spørgsmål om at kunne, men om at ville.

Derfor giver det mening at bede, sådan som vi synger i en af Hjemlandstoners sange (Hj 490): „O, lad mig se dit ansigt, Jesus kære, ja, se mig glad på al din herlighed!“

Bedst som alt synes at være gjort til intet, og alt håb ude i sorgens mørke nat, i svaghed, lidelse og tunge gåder, sker underet, Guds under, troens under. Og netop troen på den virkelige Gud er i sandhed et under, en herlig gave:

Vor tro er den forvisning på, at vi Guds nåde have, som ingen af sig selv kan få, men den er Åndens gave. Den sikre grund i hjertet lagt ved ordet om den nådepagt, som er i Kristus stiftet

(DDS 577,1)

GUDS ORD og Guds Ånd skænker forvisning om en helt anden virkelighed bag det, som vi kalder virkeligheden. Forvisning om lys i mørket. Om styrke bag svaghed. Om glæde bag sorg. Om visdom bag dårskab. Om liv bag død. For Gud har overbevist os om, at Jesus Kristus, smerternes mand, bærer alt med sit mægtige ord, at han er Herre, og at vi i ham har mødt den virkelige Gud, som vil bære byrden, når vi segner. Men denne forvisning modsiges bestandigt af det, vi ellers oplever som virkeligheden, modsiges af erfaringen, fornemmelserne, tankerne og vort eget træge hjerte, modsiges af lidelse og gåder.

Sakramenternes daglige brød

Forvisningen om at have mødt den virkelige Gud i Jesus Kristus, smerternes mand, næres, lever og bevares kun af Guds ord og sakramenter i de helliges fællesskab, hvor Guds nåde og venskab på ny og på ny tilsiges os imod al rimelighed og på trods af alt, hvad vi mener, siger sig selv.

Derfor dur selvbetjeningskristendom ikke. Den fører til troens visse død. Den sande tro på den virkelige Gud skal vi have foræret. Tager vi imod den, må vi med undren og tak synge med på Hannas lovsang:

„HERREN døder, gør levende, fører ned i dødsriget og fører op; HERREN gør fattig, gør rig, han nedbøjer, og han ophøjer; han rejser ringe af støvet, af skarnet løfter han fattige for at bænke dem mellem ædle og give dem ærespladsen.“

Underligt, at Hanna fik lov at se helt frem til den afgørende, endegyldige åbenbaring af Guds virkelighed i Jesus Kristus. Om ham, Guds salvede konge, slutter Hanna sin lovsang med at synge:

„HERREN – hans fjender forfærdes, ... Han skænker sin konge kraft, løfter sin Salvedes horn!“ (v.10)

Guds underfulde virkelighed sådan som Hanna og alle kirkens trosvidner har lovprist den, må altid være udgangspunktet og grundlaget for enhver kristen tale, enhver kirkelig drøftelse og ethvert kirkeligt arbejde. Guds virkelighed – hans forunderlige måde at handle med sine på, gør det muligt at bevare håbet og frimodigheden under ydmygelser, nederlag og ringe dage både i kirken og i det personlige liv. Den, der ligesom Hanna, udøser sin forpinte sjæl for HERRENS åsyn, forsikres nemlig om, at bag HERRENS dødende gerning arbejder han selv på

at „rejse ringe af støvet og løfte fattige af skarnet for at bænke dem mellem ædle og give dem ærespladsen“ – (v.8).

MEGET PRESSER sig på i vor kirke. Meget skal gøres. Men ingen tjeneste i kirken og for vore medmennesker er vigtigere end at stole på og holde sig Guds åbenbarede *virkelighed* for øje og udøse sin sjæl for ham. Den tjeneste tager sig ganske vist ikke ud af meget. Der skrives ikke om den i aviserne. Ingen er ivrige efter at få netop den tjeneste, og dog er det den vigtigste af alle tjenester. Men den, som går ind under den og bliver i den, gør HERREN selv til levende vidner om, at den ydmygende, knusende erkendelse af egen afmagt forvandles til et herligt evangelium, fordi Gud selv åbenbarer sin virkelighed for enhver, som opgiver selv at finde den. Det menneske, HERREN selv tog håbet fra, for det menneske vil han selv herligt opfylde håbet. Sådan er Guds åbenbarede *virkelighed*. Helt anderledes underfuld og herlig. Jo, den virkelige Gud handler underfuldt, hans domme er uransagelige og hans veje usporlige. Derfor udbryder Paulus: „O, dyb af rigdom og visdom og indsigt hos Gud“ – (Rom 11,33). Og vort svar på det må blive: Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som i begyndelsen, så nu og altid og i al evighed. Amen.

Guds virkelighed – III

I det tredje foredrag ved Fællesskabet Kirkelig Fornyelses landskonvent handlede det om Gud som helliggøreren.

AF ERIK H. BENNETZEN, VESTERVIG

„Hellig, hellig, hellig er Herren, Hærskarers Gud. Han, som er, og som var, og som kommer!“

– Sådan lød det i den anglikanske Christ Church i det gamle Jerusalem en søndag formiddag i september 1999. Var det en foregribelse af den himmelske tilbedelse, som vi kender fra Johannes' syn (Åb 4)? Var det, Johannes så og oplevede, en profetisk forudsigelse? Eller har han givet os ordene, for at vi selv kan tage dem i munden og tilbede Gud med netop sådanne ord allerede nu? Vor egen kirke har brugt dem i det meste af et århundrede som en del af nadverliturgien i det såkaldte 1912-ritual. For sådan har Gud jo til alle tider givet sig til kende: som den Hellige.

Gud er den Hellige

Gud er den Hellige, og det er Gud alene om. „Ingen er hellig som Herren“ læser vi i Hannas lovsang (1 Sam 2,2). Et vidunderligt udtryk for dette finder vi i Åb 15,3b-4, og det er

så virkelig „dem, der har sejret over dyret og dets billede og dets navns tal“, der synger denne lovsang, som Johannes kalder Guds tjener Moses' og Lammets sang:

„Store og underfulde
er dine gerninger,
du Herre, Gud, Almægtige.
Retfærdige og sande er dine veje,
du folkenes konge.
Hvem må ikke frygte dig, Herre,
og ære dit navn?
For du alene er hellig,
alle folkeslag skal komme
og tilbede dig,
for dine retfærdige domme
er blevet åbenbare!“

For du alene er hellig! Guds store og underfulde gerninger viser det. De er retfærdige og sande. Hans domme er retfærdige. I alt dette giver Gud sig til kende som folkenes konge, som Herre, som Gud, som den Almægtige. Deri er Guds hellighed blevet

åbenbar. Denne lovprisning samler alt det, som her siges om Gud, i ordet „Hellig“. For det udtrykker, at der ikke er et herredømme bag om dette, der er ingen retfærdighed større end denne, der er ingen dom, som kan dømmes mere retfærdig ved en højere instans. Der er ingen højere instans. Bag om den, der alene skal tilbedes, er der ingen.

Herren er konge!
Folkene skælver.
Han troner på keruberne,
jorden ryster.
Herren er stor på Zion
og ophøjet over alle folkene.
De skal prise dit store
og frygtindgydende navn.
Hellig er han!

Mægtige konge,
der elsker ret,
du har grundfæstet
retskaffenhed,
ret og retfærdighed
har du øvet i Jakob.
I skal hylde Herren, vor Gud,
kaste jer ned for hans fod-
skammel.
Hellig er han!

Sl 99,1-5

Også i Marias lovsang har vi dette udsagn ud over alt, hvad hun kan opregne af forunderlige gerninger, som hun priser Gud for. Det kommer som en bekendelse, som af det, det alt sammen hviler i: „Helligt er hans navn!“ – Det er gengivet så smukt i Eivind Skeies gendigtning af Marias lovsang i nr. 73 i salmebogen. Den er måske ikke den dybeste udlægning, der er lavet, men han har fanget hvilepunktet i Marias lovsang og gjort det til omdrejningspunktet, omkvædet, i alle versene: „*For helligt er hans navn, ja, helligt er hans navn!*“

Igen som overalt i Bibelen, hvor vi ser Gud beskrevet eller kendetegnet, ser vi, at når Gud kaldes den hellige Gud, så er det noget, han viser sig at være, fordi han har *handlet* uovertruffet. Når jeg har dristet mig til at sige, at Guds hellighed er det punkt, hvori alle Guds gerninger *hviler*, fordi det ikke lader sig gøre at gå bagom hellighed til noget endnu større eller dybere, så er det ikke det, som Gud egentlig er bag om alt andet, vi kan sige om Gud. Det er det højeste og største, det mest skræmmende og ærefrygtindgydende; men det ses ud af Guds handlen – i det, Gud *gør*.

De tre eksempler, jeg har anført, må være vidnesbyrd nok: Sl 99, Marias Lovsang og Lovsangen fra Åb 15. De taler alle om Guds frelsende, skabende og dømmende *handlen*, og deri stråler Guds hellighed os i møde.

Vi møder ikke Gud, som den, der bare er hellig i sig selv. Sådan et statisk begreb om Gud har Bibelen slet ikke. Vi møder Gud som den hellige i Guds relation til sin skabning. Og der giver det ikke så meget mening at tale om en relation til himmel og hav og jord eller levende væsener som dyr, fugle og fisk. Ordet hellig om Gud har adresse til mennesker. For det er et udtryk i forbindelse med tilbedelse. Det er al tilbedelses udgangspunkt og sigtepunkt. Gud viser sig i sine gerninger, i skabelsen og i alt andet, at være den, der alene er værdig til tilbedelse. Hellig.

Gud helliggør

Gud helliggør mennesket ved at skabe det i sit billede. Men Gud overlader det ikke kun til at kunne iagttages ud fra hans gerninger. Gud har jo fra allerførste begyndelse taget forbindelse til menneskene. Han gik omkring i Edens have og talte med Adam og Eva, for Gud har givet os mennesker den ganske særlige gave, at vi, som er støv, kan have fællesskab med ham. Han har skabt os i sit billede.

Og hvad det end også betyder, så betyder det i hvert fald, at Gud kan fylde vor sjæl og vor ånd med sit nærvær. Han kan give os sig selv som en hjælper, en trøster, en klippe eller et holdepunkt, en frelser, en ledsager, en dommer. Sådan at i be-

tragtning af Guds uendelige storhed, hvor vi må sige – med Sl 8: „*Hvad er da et menneske, at du husker på det, et menneskebarn, at du tager dig af det?*“... ja, da er der chokerende ting at sige, som ud fra det perspektiv, som salmisten ser forskellen mellem mennesker og Gud i, er helt modsat, hvad vi skulle forvente: „*Du har gjort det kun lidt ringere end Gud, med herlighed og ære har du kronet det!*“

Hos salmisten kan det ikke give anledning til menneskelig selvovervurdering eller selvtilbedelse, men til tilbedelse af Gud, den forunderlige. Så stort er det, at de sidste ord vender tilbage igen i NT, nemlig i Hebr 2,7, men da handler de om Guds Søn, Jesus Kristus. Og det er der god grund til.

„*Med herlighed og ære har du kronet det*“, siger David om mennesket, som Gud har skabt. Som eksempel på, hvad det giver sig udslag i, nævner salmen, at mennesket har fået overdraget at herske over den øvrige skabning. Det nævnes også i skabelsesberetningen. For Bibelen er som nævnt meget handlingsorienteret. Men en sådan delagtiggørelse i at herske over den øvrige skabning er jo ikke en løsrevet funktion i verden, hvor Gud har uddelegeret sit arbejde, for at han kan holde fri eller få tid til andre ting. Gud har ikke frasagt sig herredømmet over sin skabning eller sit skaberværk. Men han har draget os med ind i denne gerning, for

at vi kan leve ansvarligt over for den slægt, vi får at tage vare på. I det stykke lever vi af, hvad Gud giver os. Det gør alt levende. Men vi må gøre det *sammen med Gud, i fællesskab med Gud*.

Egentlig er tanken om det en større anmasselse imod Gud, end vi umiddelbart forestiller os, – vel fordi vi endnu ikke har oplevet, hvad det vil sige at være over for Gud ansigt til ansigt (jf. f.eks. Es 6). Gud har skabt os til dette fællesskab med sig henover den uendelige forskel, der er mellem Skaber og skabning.

Gud har gjort mennesket kun lidt ringere end Gud. Men herlighed og ære har han kronet det.

Deri er Gud hellig. Og i herlighed har han givet mennesket den herlighed og ære, som har gjort dette fællesskab muligt, men ikke bare gjort det muligt, men gjort det til en fylde og en fryd og en velsignelse, opfyldt i at han bor hos menneskene, „og de skal være hans folk, og Gud selv vil være hos dem“ (jf. Åb 21,3). For Gud er alle ting mulige. Her har Gud virkelig gjort det umulige muligt. Hvad vil det sige: „hér!“ Sådan er det overalt, hvor Gud handler. Han gør det umulige. Gør det underfuldt. Deri er Gud hellig.

Men katastrofen kom. Det mulige umulige, altså det umulige, som Gud havde gjort muligt, blev nu virkelig umuligt. Kløften kom imellem. Synden, hvorfra der ikke er nogen vej

tilbage. Gud kronede os med herlighed og ære. Men nu er den borte. „Der er ingen forskel“, det gælder os alle sammen, skriver Paulus, „alle har syndet og har mistet herligheden fra Gud“. Nu bliver Guds herlighed for alvor skræmmende, for nu får den udtryk i Guds vrede og dom.

I Kristus har vi fået den herlighed og ære tilbage, som Gud havde givet mennesket fra første begyndelse

Under syndens fortegn bliver det en forbandelse at høre, at Gud vil, at mennesker skal være hellige for Gud (3 Mos 21,6). Det bliver en kamp for mennesker, hvor de hader deres lod, dem selv og den Gud, som de aldrig kan gøre tilpas.

Hellighedsbudet bliver virkelig en forbandelse, fordi det aldrig kan opfyldes rent og helt. Der er mange menneskeskæbner i det, både som giver op, men også som kæmper for at turde tro på Guds nåde.

Gud helliggør gennem sonofferet

For at syndere skal kunne have noget med den Hellige at skaffe, gav Gud mennesker den mulighed at bringe ham syndofre. Vi har en stor distance til den virkelighed, ofrene var. Det var voldsomt, hvad der blev ofret.

Og det må have gjort indtryk, et stærkt indtryk, at Gud tog synden så alvorlig, at det skulle til. Det siger lidt om, hvor let vi mennesker sløves, når selv denne massive blodsudgydelse kunne miste sin manende kraft, så det bare var noget, man gjorde, fordi loven krævede det, mens det vel skulle holde forfærdelsen over syndens alvor levende. Soningen gennem ofrene var jo ikke noget, mennesker kunne udvirke. Gud satte det sådan. Det var straffen over synden, der var blodigt nærværende, men over et andet levende væsen, stedfortrædende.

Gud helliggør ved troen på Kristus

Men Guds herlighed er også på færde i en handlen af langt større rækkevidde. Det er den gerning, som afspejler sig i, at Sl. 8's ord om mennesket, der er gjort kun lidt ringere end Gud og er blevet kronet med herlighed og ære, bliver sagt om Guds Søn, Jesus Kristus. Bare denne detalje viser, at Jesu fødsel og komme til verden for at frelse verden, betyder, at Jesus går ind der, hvor ondet, hvor skaden og ødelæggelsen sidder. Det, som David kunne sige om mennesket og den enestående stilling, Gud havde sat mennesket i, må nu siges om Jesus Kristus, for at det igennem ham igen må kunne siges om mennesker.

I Kristus har vi fået den herlighed og ære tilbage, som Gud havde givet mennesket fra første begyndelse. Kristus har igen givet os fællesskab med Gud. Han har som den store ypperstepræst åbnet vej for os gennem forhængen ind til den Hellige (Hebr. 10,20), hvor vi må træde ind med frimodighed iklædt vor forsoners herlighed, Jesu Kristi herlighed.

Når apostelen Peter sagde om Jesus: „Vi tror, og vi ved, at du er Guds hellige“ (Joh. 6,69), så er det en tro på og en viden om, at Jesus er og har og gør det, der fra den Hellige giver os at være hellige for Gud. Som Peter også siger: „Du har det evige livs ord“. Det er ikke kun det ord, der kommer af og handler om evigt liv, men det ord, der *giver* evigt liv. Og evigt liv kan man ikke have, hvis man ikke er hellig for Gud. Det evige livs ord er det ord, der skænker at være hellig for Gud.

Han kom ved Guds hellige indgriben. Helligånden kom over Maria, og den Højestes kraft overskyggede hende. „Derfor“, siger englen, der bebuder, at dette skal ske, „skal det barn, der bliver født, også kaldes helligt, Guds Søn!“ Helligt, igen her som det, der kalder på den dybeste undren og tilbedelse, men som ikke er en hendvælen i Guds uudgrundelige væsen, men som er en dybt ærbødig og hengiven stillen sig til rådhed for Guds handlen med os.

Marias svar viser hendes ydmyghed og lydighed, javel. Men det viser også den eneste passende modtagelse af Guds hellige handlen. Hun stillede sig hengivent til rådighed for Guds handlen. Fordi Guds hellighed viser sig i aktiv handlen, er den aktive modtagelse den rette tilbedelse. Men Gud handlede jo ikke kun med Maria gennem denne handlen. Han handlede også med os. Derfor er den passende modtagelse af Guds handlen med os i Jesu fødsel og Jesu komme også den, at vi stiller os til rådighed for det, som Gud gør, og at vi gør det i hengivenhed og taknemmelighed. Det er Guds frelsende hellighed, der kommer til os. Og det er Guds helligende frelse, der bliver rakt os.

At vi stiller os til rådighed for Guds handlen med os er at *tro*. Hvis vi ikke stiller os til rådighed for Guds handlen og lader den udføre på os, hvad Gud vil, så tror vi ikke. Tro, tillid, *„fiducia“*. „Jo, *ham* har jeg fidus til. Han tør jeg stole på i det, han gør!“ Det er den eneste passende måde at forholde sig til Guds handlen på. Det er at lade Gud handle. Ikke blande sig; ikke sige: „*Nej, det er alt for meget, lad mig gøre noget af det selv*“. Hvad skulle det være, vi kunne hjælpe til med og bidrage med? Enhver tilføjelse til det, som Gud gør, truer med at hindre, at Guds værk sker. Maria sagde ikke: „*Ja, det er fint, jeg snakker*

lige lidt med Josef. Det skal jeg nok få ham overtalt til“. Hvis hun ville, kunne hun sikkert sagtens have ordnet det, lige meget hvor retscaffen Josef end var.

Men nej, Maria overlod det fuldstændigt til Gud at gøre det umulige. For for Gud er ingenting umuligt.

Gud, som helliggør

Overskriften over dette foredrag er spændingsfyldt til det *uladsiggør*lige. Én ting er at tale om, at Gud er hellig, ja, at han er den Hellige. Noget helt andet er at tale om mennesker som hellige. I hvert fald synes det så at være to forskellige meninger af det samme ord, vi taler om.

At Gud er hellig, mener jeg, står uden for diskussion. Men så nærmer det sig majestætsfornærmelse – eller blasfemi, når det drejer sig om Gud – at tale om hellighed som noget, mennesker kan have eller få.

Og så kommer vort landskonventsprogram dumpende ind ad brevsprækken og taler om „*Gud som helliggøreren*“! Forstår I min forargelse? For hvem skulle Gud ifølge overskriften helliggøre, hvis ikke mennesker? Og det kan ikke lade sig gøre, sådan at ophæve forskellen på Gud og mennesker.

Vi er nødt til at have noget at holde os til. Spekulationer fører ikke til noget. Hvad siger Skriften?

„Ligesom han, der har kaldet jer, er hellig, *skal* også I *være* hellige i hele jeres livsførelse, for der står skrevet: I *skal være* hellige, for jeg *er* hellig“ (1 Pet 1,15f). ... her har vi så både Det ny og Det gamle testamente, for Peter begrunder sit udsagn med et citat fra 3. Mos 11,44: „*Jeg er Herren, jeres Gud. I skal hellige jer og være hellige, for jeg er hellig*“.

Bare denne detalje viser, at Jesu fødsel og komme til verden for at frelse verden, betyder, at Jesus går ind der, hvor ondet, hvor skaden og ødelæggelsen sidder. Det, som David kunne sige om mennesket og den enestående stilling, Gud havde sat mennesket i, må nu siges om Jesus Kristus, for at det igennem ham igen må kunne siges om mennesker.

Gud er hellig. Og Gud kræver hellighed. Det forstår sig. „I skal være hellige, for jeg er hellig“. Men at kræve hellighed er ikke det samme som at gøre hellig. Men som vi så i ordene fra før om menneskets skabelse, så havde Gud en ganske særlig gave til mennesket, som Gud har givet frit, fordi det behagede Gud at gøre det og skabe et væsen, som kunne have opfyldelsen af hele sit skabte

væsen i at kunne væren i Guds hellighed og have fællesskab med Gud.

Vel taler Bibelen om menneskers hellighed som et bud: I skal være hellige! Men også som et faktum, noget, der er sket, eller noget, som de er blevet: „Du er et helligt folk for Herren din Gud“, siger Gud til Israel i 5. Mos 7,6.

Er det så, fordi Gud anerkender den ihærdige stræben, som for Israel omsider har båret frugt og resulteret i, at det er lykkedes: Du er nu et helligt folk!? Sammenhængen taler rigtignok om forskellig afgudsdyrkelse, som Israel har afstået fra. Men det ser ikke ud til at være begrundelsen. Den kommer nok snarere i det følgende: „Dig har Herren din Gud udvalgt af alle folk på jorden som sit ejendomsfolk“. Og dét får Israel at vide gang på gang, at det ikke er sket på grund af folkets høje standard. Det er snarere på trods af det modsatte. „Det er ikke, fordi I er større end alle andre folk, at Herren fattede kærlighed til jer og udvalgte jer; for I er det mindste af alle folk. Men fordi Herren elskede jer og ville opfylde den ed, han tilsvor jeres fædre, førte han jer ud med stærk hånd og udfriede dig af trællehuset, af ægypterkongen Faraos magt“ (v7f).

Gud kræver hellighed af den, som han har skabt til at leve for hans ansigt og i fællesskab med ham. Men for at mennesker kan komme til ham

i hellighed og renhed, må han selv give dem den. Ved skabelsen i gud-billedligheden. Efter syndefaldet ved sonofret. Og endelig i Jesus Kristus, det endegyldige og fuldkomne offer.

SÅ ER DET DA IKKE program-læggerne, der skal klandres for at gå Guds hellighed for nær ved at tale om mennesker med dette ord, der med rette kun kan tilhøre Gud. Det er Gud selv, der igen bryder det umuliges grænse og viser sig hellig i det, han gør. Gud vil det, og Gud gør det.

Gud helliggør os – sit folk – ved at delagtiggøre os i sin egen hellighed, som han har vundet os ved at udstå dommen for os og give os helligheden og renheden, hvormed han overvandt synden, døden og djævelen. Ligesom Guds Søn blev den, der overtog den tabte herlighed og ære, som havde været menneskers fra skabelsens tid, men var forlist ved synden, og han derfor i sin menneskevordelse var blevet formet efter menneskeskabningen, sådan skal formningen nu ske den anden vej, som Paulus udtrykker det i Rom 8,29, at vi skal „formes efter (hans) Søns billede, så at han er den første-fødte blandt mange brødre“.

HELLIGGØRELSENS MIDLER OG GAVE

Nådens midler er de veje, som Gud bringer til at give os hellighed.

Ordet, som tros.

Ordet, som ikke er begreber til at anstille betragtninger over, men som bringer til os, hvem Gud er, og hvad han har gjort, ja, som selv er handlinger, fordi de er til os. At tro ordet i alle ordene er at se, at det er den eneste Gud, som handler gennem historien. Det er ikke oldtidskundskab, selv om vi kan lære meget oldtidskundskab af dem. Men selv det oldtidskundskabelige er Guds indgriben, hvor hans højhed og hellighed lyser imod os. Den Gud, som frelste Israel ud af Ægypten, er den samme, som frelser også os. Ham, vi tror på, er den, der har al magt i himlen og på jorden.

Og så er ordet direkte tiltale. Det er selvfølgelig også et ord „om“, for ordet formulerer jo et indhold, et budskab, og det er meget i tråd med den bibelske verden, at ordets budskab gives indirekte gennem en fortælling eller beretningen om en historisk tildragelse; men selv ordene *om* er i grunden ord *fra* og ord *til*. Guds ord *fra* Gud *til* mennesker.

I dette ord har vi, hvad Gud tilsiger os i det.

Over for dette ord til os må vi igen stille os til rådighed og lade Gud gøre med os efter sit ord.

Sådan bringer ordet os helligheden fra Kristus, det nye fællesskab med Gud.

Dåben er enden på vort liv!

Og så er det i virkeligheden først der, vort liv rigtigt begynder. Det er Paulus' ord til menigheden i Rom, jeg tænker på. Her hedder det:

„Ved I ikke, at alle vi, som er blevet døbt til Kristus Jesus, er døbt til hans død? Vi blev altså begravet sammen med ham ved dåben til døden, for at også vi, sådan som Kristus blev oprejst fra de døde ved Faderens herlighed, skal leve et nyt liv. For er vi vokset sammen med ham ved en død, der ligner hans, skal vi også være det ved en opstandelse, der ligner hans.“

(Rom 6,3-5).

Hvad sker der med de få håndfulde vand på vort hoved? Ville der være sket mere, hvis vi var blevet dykket ned i vand, så det lukkede sig over os? Når et menneske dør og bliver lagt i graven, så bliver lukket over den døde. Sådan var det med Lazarus, og sådan var det med Jesus selv. Graven blev brudt, da de blev rejst op af døde.

Ved slutningen af 1530'erne skrev Johannes Bugenhagen et sendebrev til den danske kirke. Det var ham,

der indviede de første lutherske biskopper (superintendenter). I dette sendebrev gik han ind for, at børn skulle neddykkes ved dåb; men han godtog også den danske skik med overrøsning, som vi bruger endnu i dag. Dengang var det, for at barnet ikke skulle pådrage sig en lungebetændelse i en måske iskold kirke ved vintertid, så barnet kunne risikere at dø over at blive begravet med Kristus i dåben.

Det viser, at det ikke er et spørgsmål om, at vandet – graven – skal lukke sig over én. Det drejer sig om, hvad Gud tilsiger os, at der sker. Kristus var død og begravet og er derefter oprejst af døde. I dåben sker der da det – på Guds ord –, at den, der bliver døbt, bliver forbundet med Kristus i hans død og opstandelse. De er for Gud som sammen-voksede. Den døbte er derfor ét med Kristus i hans død og begravelse og i hans opstandelse. Det betyder for den døbte, at det gamle herredømme under synden og døden er forbi. Den døbte er oprejst til et nyt liv.

Og i vort kristenliv skal vi være bevidst om det, for at vi kan hente styrke deraf til at afstå fra synd. Vi skal ikke stille os til rådighed for synden, men for Gud, så vi bliver redskaber for retfærdigheden i stedet for.

Gud helliggør os i dåben. Vi modtager, ufortjent, og uden at kunne

bidrage det mindste, *en fuldkommen renselse for vor synd*; det er det ene, – men også – og det er det andet, som det hele jo sigter på – *et helligt, nyt liv, formet efter Guds Søns billede*.

Paulus fortsætter:

„Den død, han døde, døde han fra synden én gang for alle. Det liv, han lever, lever han for Gud. Sådan skal også I se på jer selv: I er døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus.“

(Rom 6,10f).

Vi bemærker, hvordan hellighedens gave leder videre ind i en hellighedens opgave.

Men det gennemgående mønster i dette er: *I har fået og modtaget hellighed, så vær da hellige i jeres færd*. Guds helliggørende gerning er altid forudsætningen og grundlaget for helligheden i den kristnes færd.

Nadveren

Det bliver for meget i denne sammenhæng at gå udførligt ind på Guds helliggørende gerning med den, som deltager i den hellige nadver. Det er heller ikke nødvendigt. Når jeg blot nævner fra Jesu egne indstiftelsesord, at vi modtager Kristi legeme, som gives for mange til syndernes forladelse, så betyder det jo, at Jesus gives hen som et offer for os

til syndernes forladelse. Så tages synden bort. Den skiller os ikke længere fra Gud. Den er ikke længere vor. Kristus har taget den på sig. Kristi blod, som udgydes, – er „Jesu, Guds Søns, blod, som renses os fra al synd“ (1 Joh 1,7) – og det bliver i nadveren pagtsblodet, hvormed Gud knytter og bekræfter den nye, endegyldige frelsens pagt for os.

I ALT DETTE ER DET GUD, som bryder vej. Kan han bryde vej ind til os også i dag? Til os, som er sløvede af et bombardement af sensationer fra vore egne omgivelser og fra medierne? Det umulige sætter ikke grænser for os, som lever i virtuel reality. Nok skal vi spise almindelig mad for at leve, men vort tankeliv og åndsliv kan sagtens flyve himmelrummet igennem eller danne sig en egen fantasiklokke, som vi oplever og vælger som vort univers. Hvad slags reality er det, Gud byder på?

Virkelighed – hvad er det?

Det, der er virkeligt.

Det, der er sandt og ægte.

Javel. Men det bibelske dynamiske perspektiv ligge jo også i dét ord. At virke er jo et dynamisk ord. Det er ikke noget stillestående, objektivt sandt. Det virkelige virker. Og det gør Guds virkelighed. Guds virkelig-

hed har da den styrke frem for alt andet, at den ikke er falsk, opdigtet eller et fantasiprodukt. Derfor går den ikke i stykker i mødet med andre reality-former. Den er holdbar, trofast, usvigelig. Og deri viser den sig som hellig.

Hellighed som troens liv

Der er stadig store temaer at tage op under vor overskrift. Jeg vælger at samle nogle af dem under dette sidste afsnit: „*Hellighed som troens liv*.“

Jeg vaklede lidt mellem, om jeg skulle sige „troens frugt“ i stedet for „troens liv“.

Hellighed som *troens frugt* er et stort tema, som fylder meget i den etiske belæring i NT. Lad mig bare nævne Joh 15,1-8, hvor Jesus taler om det sande vintræ og grenene. Uden for ham kan vi ikke bære frugt, og selv på ham må vi pudses og plejes med beskærersaksen. „Derved helliggøres min fader, at I bærer megen frugt og bliver mine disciple“ (v8).

I de nytestamentlige breve ser vi gang på gang, at de kristne hilses som „de hellige“. Dobbelttheden af gave og opgave ser vi i 1. Kor 1,2, hvor Paulus skriver: „Til Guds menighed i Korinth, dem, der er helliget ved Kristus Jesus, kaldet til at være hellige“. De er helliget ved Kristus, det er gaven, som de ikke selv har kunnet bidrage til, men som Gud har givet dem af sin store nåde. Men de

er også kaldet til at være hellige, hvad de ikke i alle forhold er, og det bliver de bebrejdet for i samme brev, f.eks. den ukærlige måde, de havde ordnet deres nadverfejring på (kap. 11).

Men sagen er, at de er kaldet til at være det, som de allerede er over for Gud i kraft af frelsens gave.

Der er en del udtryk for dette, som jeg er utrolig taknemmelig for. Lad mig blot anføre et par steder uden at kommentere dem yderligere:

„Ved I ikke, at I er Guds tempel, og at Guds Ånd bor i jer? Hvis nogen ødelægger Guds tempel, skal Gud ødelægge ham. For Guds tempel er helligt, og det tempel er!!
(1 Kor 3,16f).

„Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig, og mit liv her på jorden lever jeg i troen på Guds Søn, der elskede mig og gav sig selv hen for mig“
(Gal 2,20).

„Så er I da ikke længere fremmede og udlændinge. I er de helliges medborgere og hører til Guds husstand.

I er bygget på apostlenes og profeternes grundvold med Kristus Jesus selv som hoved-hjørnesten. I ham holdes hele bygningen sammen og vokser til et helligt tempel i Herren. I ham bliver også I sammen med os bygget op til en bolig for Gud i Ånden“

(Ef 2,19-22).

Vidnesbyrdet og bønner

Ved siden af nådemidlerne er det efter min formening menneskers vidnesbyrd, der er Guds største og betydeligste redskab til at nå ind til mennesker med sin helligende gerning.

Det kan være mennesker, vi har mødt personligt, eller mennesker, vi har hørt om eller læst om.

Det er mennesker, som var nået dertil, at troen og efterfølgelsen for dem var vigtigere end at sikre sig selv og deres gode liv. Det er vel regelen, at de ikke vidste, hvad de gik ind til fra begyndelsen, men at de sagde ja i deres hjerte, efterhånden som følgerne af deres indledende ja blev klar for dem. Hvis det var lidelse, de gik ind til, har det været med frygt. Også med tvivl, om de kunne holde ud. Men det kan også være mennesker, der gav afkald efterhånden som den nød, netop de havde mulighed for at lindre en smule på, mødte dem som et kald.

For mig er det sjældent de pågaaende, som vidste, hvad jeg havde brug for. Men dem, som satte kræfter og omdømme ind på at kæmpe for plads til den Herre, den kirke, som man ikke længere ville have, fordi den slags ikke kunne sælge billetter i den tid, vi har nu.

Alle disse mennesker var ikke fejlfri. Slet ikke. Men de tog imod det ord, som Gud mødte dem med, og stillede sig til rådighed i hengivenhed.

Gud være lovet for dem.

Og så til allersidst dette *at leve, ånde og være i Gud* – for at bruge Paulus' ord fra Areopagos. Jeg tænker på bønner og tilbedelsen som den kristnes vedvarende omgang med Gud. Nogle tider mere intenst end andre tider. Sådan bliver det, når Gud træder ud af bogen og ud af historien og er næsten føleligt nærværende om end usynlig. Nej, vi skal ikke sige „usynlig“, husker jeg, Johannes Aagaard lærte os i mit allerførste studieår: *Gud er skjult til stede*.

Jeg havde engang en samtale med den norske professor Bernt Oftestad om Kristi tilstedeværelse i nadveren, ikke alene i brød og vin, men også i handlingen, hvor han er vært og taler og handler ved hjælp af præstens mund og hænder. Det gjorde for mig altergangen til en samtale, eller måske mere en tilbedelse. Bøn og lovsang er ikke adskilte ting, som man

gør på forskellige tider. De glider ind i hinanden. Hvor man end er, og hvad man end er i færd med, og hvem man end møder, så er Gud nærværende og kan tales til eller blot kaldes på uden ord. Et menneske kan lægges på Guds hjerte.

Alle de vidnesbyrd, som Gud har givet og ladet sætte sig i ens sind, bliver samtalepartnere i den situation, hvor de dukker op. Ord, som dem, jeg bare læste lige før, og mange andre, bliver ledsagere undervejs. Fadervors bønner bliver nærværende og sagt til en, som lytter. – Forlad os vor skyld ... *Hvad med dem, jeg bærer nag til?* – Ske din vilje ... *Er jeg selv villig til at bøje mig for Guds vilje i mine egne valg?* – Led mig ikke i fristelse ... *Her var måske et punkt, hvor jeg godt kunne hjælpe lidt til selv ved at kigge den anden vej?* – Helliget vorde dit navn! – osv.

Bønnerne bliver en åbning for Gud til at handle helliggørende og hellighedsgivende i os selv og forbønnerne på samme måde en åbning for, at Gud må omslutte vore brødre og søstre med sit nærvær. Ikke at de behøver at føle det eller vide det, men at Gud må bære dem i den situation, de befinder sig i, og som kan være en svær og vanskelig situation.

Vi har i disse dage brugt røgtelse under gudstjenesten. Det er for os et vidnesbyrd om, at vi lever vort liv for Guds ansigt båret af hele kirkens

bønner (Åb 5,8; 8,4). Vi er ikke bare os. Vi lever og træder frem for Gud omsluttet og båret af den tilbedelse, som kirken har tjent Gud med siden det første Tabernakels dage (2. Mos 30). Røgelsen betyder nærværelsen af bønner foran tronen, det allerhelligste, som folket beder, mens de er forsamlet i bøn uden for. Røgelsen viser os fællesskabet med dem, der beder for den kæmpende og mange steder lidende kirke.

Men når Gud virkelig bliver usynlig, eller så skjult, at jeg heller slet ikke mærker ham nær?

Det magter jeg ikke at bryde igenem. Som theolog kan jeg også godt forklare, at det vil jeg ikke kunne, fordi jeg selv som kristen er en del af denne syndens og dødens verden. Jeg kan ikke bryde igennem blindhedens mur.

Men Guds hellighed er virkelig, dvs. *virksom!* Gud vil bære. Og Gud vil, at vi skal lægge ham på sinde at bære. Gud vil bære og udfri. Han bryder igennem til os. Han er hellig i det, han gør. I sin helliggørende handlen fuldfører Gud, hvad han har udvalgt os til, før verden blev grundlagt „*at stå hellige og uden fejl for hans ansigt i kærlighed*“ (Ef 1,4)! Derved gør han os i Kristus „*duelige til at få del i de helliges arv i lyset*“ (Kol 1,12).

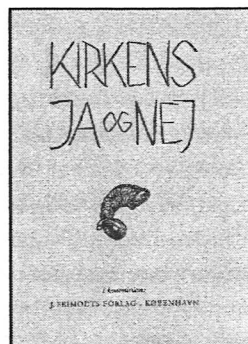

Kirkens embede i teori og praksis

Velkommen til fællesskab på kirkens grund

KIRKELIG SAMLINGS ÅRSSTÆVNE 2004

Det er 40 år siden »Kirkens Ja og Nej« blev udsendt og rejste en debat landet over, hvis lige ikke er overgået siden. Man ville kalde kirkefolket til samling, markere hvad kirken kunne være med til og hvad kirken måtte sige fra overfor. Det behov er der stadig. Det mærkes fra forskellig side.

Årsstævnet finder sted i missionshuset Bethania, Herning, d. 25.-26. september

Lørdag

- Kl. 09.30 • Kaffe • velkomst • årsmøde med formandsberetning m.m.
- Kl. 12.00 • Frokost.
- Kl. 13.30 • »Embedet – menighedens og/eller Guds?« v/Jan Bygstad, Bergen.
- Kl. 15.00 • Kaffe.
- Kl. 16.00 • »Kirketugt i luthersk belysning« v/Asger Chr. Højlund, Århus.
- Kl. 18.00 • Festmiddag med hilsener.
- Kl. 21.00 • Aftenandagt i Herning kirke.

Søndag

- Kl. 10.00 • Højmesse i Herning kirke v/Erik Nikolajsen, Herning.
- Kl. 12.00 • Middagsmad.
- Kl. 13.30 • »Præsten i menigheden« v/Peter Østerby-Jørgensen, Galtrup.

**Se mere på Kirkelig Samling om Bibel og Bekendelses hjemmeside
www.ksbb.dk**

Benedictiner-dage på Hellig Kors

Information & invitation

AF BJØRN HANSEN, ØSTERBRO

I lighed med sidste år vil et par af brødrene fra Östanbäcks Kloster i Sverige være på ophold i Hellig Kors Kloster. Östanbäcks Kloster tilhører det Benedictinske Verdenssamfund og er hjemmehørende i Svenske Kyrkan

Formålet med opholdet vil være at formidle benedictinerlivets daglige rytme: »Bed og Arbejd!« til klosterets dagligdag den pågældende uge. Den benedictinske bønstradition vil være mange bekendt fra Dansk Tidebog. Og dagen, inddelt ved tidebønner, vil man være tilsvarende fortrolig med fra retrætedage eller kirkelige familielejre.

Dagene på Hellig Kors Kloster er tænkt som en anledning og en inspiration for deltagerne – gejstlig eller læg – til at indleve sin dag i den givne dagsrytme med bøn og arbejde. Der er således ikke først og fremmest tænkt i ferie- eller retrætebaner. Snarere i retning af en normal arbejdsdag, hvorfor der også forventes deltagelse i de forefaldende praktiske opgaver på klosteret, vekslende med arbejdsopgaver medbragt hjemmefra, spadsereture på heden m.m. Man er velkommen til at være med nogle enkelte eller alle de nævnte dage.

Tid: 9. - 17. oktober 2004.

Sted: Hellig Kors Kloster,
Dejbjerg Hede, Lem St.

Logi: Enkelt eller dobbelt.

Prisidé: 200 kr. dagligt i gave.

Info: Pastor Bjørn Hansen
Vardegade 14,1
2100 København Ø

Tlf.: 35 38 16 12

E-post: bjha@km.dk

Johs. M. Nielsen & Knud Christensen
Pastores emeriti

Caesarius, Birger & Poul
Brødre fra Östanbäck kloster

Bjørn Hansen
Sognepræst
Hans Egedes Sogn

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Formand

Pastor Steen Sunesen, Kalmargade 37 st. th., 8200 Århus N, tlf. 86 10 83 48
E-post: steen.sunesen.@stofanet.dk

Øvrige bestyrelsesmedlemmer

Pastor em. Knud Christensen, Reventlowsgade 28, 4. th., 1671 København V, tlf. 33 22 71 07
Cand. theol. René Møller Yde, Dr. Holsts Vej 46, st. 235, 8230 Åbyhøj, tlf. 86 25 90 46
Fuldmægtig Chr. Ankerstjerne Rønneberg, Sdr. Fasanvej 20, 2000 Frederiksberg, tlf. 36 45 84 04
Stud. theol. Poul Steenberg, Blegdamsvej 74A, 4. tv., 2100 København Ø, tlf. 35 35 30 16
Pastor em. Olav Fog, Johs. P. Sørensens Vej 30, Tebstrup, 8660 Skanderborg, tlf. 86 53 80 08

Bankforbindelse

BG-BANK, Giro 208-8142. Gaver modtages med tak.

Redaktør af RE-FORMATIO

Dette nummer Steen Sunesen.

Redaktionsudvalg

Pastor em. Pouls Ulsdal, Kirkegade 88, 6700 Esbjerg, tlf. 75 13 81 05
Sognepræst Peter Østerby-Jørgensen, Galtrup præstegård, 7950 Erslev, tlf. 97 74 10 76

Abonnement & medlemskab

Reformatio koster 150,- årligt i abonnement og løber indtil det opsiges skriftligt.
Medlemskab af FKF incl. abn. 250,- årligt. Adresseændringer til formanden.

RE-FORMATIO's Forlag

Pastor em. Olav Fog, Johs. P. Sørensens Vej 30, Tebstrup, 8660 Skanderborg, tlf. 86 53 80 08
E-post: olavfog@tele2adsl.dk

RE-FORMATIO

ÅRGANG 46

SEPTEMBER 2004/3

En præsts opgaver Steen Sunesen	54
Guds virkelighed II - Åbenbareren Hartvig Wagner	56
Guds virkelighed III - Helliggøreren Erik H. Bennetzen	65
»Kirkens embede i teori og praksis« Kirkelig Samling om Bibel og Bekendelses årsstævne 2004	78
Til kalenderen Benedictinerdage på Hellig Kors Kloster	79